

NASTAVNI PLAN I PROGRAM ZA MEDRESE

POVIJEST ISLAMA

CILJ

nastave predmeta Povijesti islama je da učenici na temelju Qasasa, povijesnih izvora i kazivanja o prošlim narodima i događajima steknu temeljna znanja o uzročno-posljedičnoj povezanosti, bitnim prekretnicama i osnovnim odrednicama toka povijesti i razvoja ljudskog društva od najstarijih vremena do danas kako bi spoznatom prošlošću i zakonitostima u razvoju Umme shvatili poziciju u kojoj se ona danas nalazi i znali se odrediti prema perspektivama u njenoj budućnosti.

ZADACI

- stjecanje i formiranje ključnih predodžbi o Povijesti islama kao nastavnom predmetu i njegovoj ulozi u povezivanju i razumijevanju drugih disciplina u oblasti općeobrazovnog i stručnog područja;
- upoznavanje najvažnijih događaja i pojava u razvoju Umme kao neodvojivog dijela šire zajednice sa svim interakcijama koje su na globalnoj i lokalnim razinama ostavile dubok trag kako na Ummu tako i na širu zajednicu;
- razvijanje spoznaja o nastanku, razvoju i nestanku pojedinih civilizacija uz osjećaj dužnog respekta prema njihovom doprinosu općem napretku i razvoju uporedo sa doprinosom islamske civilizacije;
- poimanje povijesne uloge islama i drugih vjerovanja u razvoju pripadajućih im kultura i civilizacija;
- razvijanje duha tolerancije, širokogrudnosti i otvorenosti prema drugom i drugačijem u skladu sa načelima islama i odlikama islamske civilizacije;
- razvijanje kritičkog odnosa i odgovornosti za vlastito djelovanje u društvenoj sredini primjereno islamskim načelima, duhu tradicije islamske civilizacije te vremenu i prilikama;
- osposobljavanje učenika za razumijevanje, valorizaciju i samostalno korištenje povijesnih izvora, građe i literature zasnovane na naučno-historijskim činjenicama.

Nastavni program iz predmeta
POVIJEST ISLAMA
I razred
(2 sata sedmično - 70sati godišnje)

Red. Broj	Naziv programskih sadržaja	Sati
1.	Kratko slovo o Poslasticima prije Muhammeda, a.s.	6
2.	Džahilijet	3
3.	Muhammed, a.s.: <ul style="list-style-type: none"> • Život od rođenja do objave Kur`ana. 	4
4.	Period od prve Objave do Hidžre: <ul style="list-style-type: none"> • Prva Objava i prvi muslimani. • Etape širenja (tajni i javni poziv u islam). • Otpor Meke i napad na Alejhisselama. i muslimane. • Bojkot. • Seobe u Abesiniju. • Put u Taif. 	9
5.	Hidžra: <ul style="list-style-type: none"> • Susreti na Akabi. • Isra i Mi`radž. • Hidžra Poslanika . 	4
6.	Život u Medini: <ul style="list-style-type: none"> • Medinska povelja. • Djelovanje munafika. • Bitke na Bedru, Uhudu, Hendeku. • Ugovor na Hudejbijji. • Sukob sa židovima. • Sukob sa Bizantijom. • Osvajanje Meke. • Oproštajni hadž. • Smrt Resulullaha. • Privatni život. Ekonomija i vojska. 	23
7.	Prilike u islamskoj državi i izbor prvog halife	1
8.	Hulefai-r-rašidini: <ul style="list-style-type: none"> • Ebu Bekr. • Omer. • Osman. • Alija. 	17
9.	(tri časa ponavljanje i utvrđivanje gradiva)	3
	UKUPNO	70

Nastavni program iz predmeta
POVIJEST ISLAMA
II razred
(2 sata sedmično - 70 sati godišnje)

Red. Broj	Naziv programskih sadržaja	Sati
1.	Emevije: <ul style="list-style-type: none"> - Ime, porijeklo i dolazak na vlast. - Muavija. - Jezid. - Dvovlašće u državi. - Omer b. Abdulaziz. - Kraj vladavine. - Islamska kultura i civilizacija. 	20
2.	Abasije: <ul style="list-style-type: none"> - Ime, porijeklo i dolazak na vlast. - Harun er-Rešid. - El-Me`mun. - Kraj vladavine. - Islamska kultura i civilizacija. 	20
3.	Samostalne dinastije u vrijeme Abasija: <ul style="list-style-type: none"> - Dinastije arapskog porijekla. - Dinastije turskog porijekla. - Dinastije perzijskog porijekla. 	7
4.	Islam i muslimani u Španiji: <ul style="list-style-type: none"> - Osvajanje Španije. - Emevije u Španiji. - Abdurrahman III. - Kraj vladavine Emevija u Španiji. - Kraj muslimana u Španiji. - Islamska kultura i civilizacija u Španiji. 	15
5.	Geneza zla: <ul style="list-style-type: none"> - Krstaški ratovi. - Najeza mongola. - Inkvizicija. 	8
	UKUPNO	70

Nastavni program iz predmeta
POVIJEST ISLAMA
III razred
(2 sata sedmično - 70 sati godišnje)

Red. Broj	Naziv programskih sadržaja	Sati
1.	Osmanlije: <ul style="list-style-type: none"> - Ime, porijeklo i nastanak. - Murat I. - Mehmed el-Fatih. - Selim I. - Sulejman II. - Kraj vladavine. - Balkanski ratovi. - Rađanje Kemalove Turske. - Islamska kultura i civilizacija. 	22
2.	Bosna kroz prostor i vrijeme: <ul style="list-style-type: none"> - Bosna do ulaska u sastav osmanske države. - Osvajanje Bosne i širenje islama. - Bosna u 16.,17.,18. i 19. stoljeću do 1878. godine. 	12
3.	Bosna od 1878 do 1918: <ul style="list-style-type: none"> - Odnos Bošnjaka prema Austro-Ugarskoj. - Borba za vakufsko-mearifsku autonomiju. - Aneksija. - I sv. rat. 	7
4.	Bosna od 1918 do 1941: <ul style="list-style-type: none"> - Kraljevina SHS. - Kraljevina Jugoslavija. - Islamska zajednica u kraljevini SHS i Jugoslaviji. 	9
5.	BiH od 1941 – 1945: <ul style="list-style-type: none"> - NDH. - Islamska zajednica. 	2
6.	BiH od 1945- 1990: <ul style="list-style-type: none"> - Položaj BiH i nacionalno pitanje muslimana. - Islamska zajednica. 	3
7.	BiH od 1990: <ul style="list-style-type: none"> - Agresija. - Uređenje. - Islamska zajednica. - Genocid nad Bošnjacima. 	6
8.	Kolonijalizam i islamski svijet	2
9.	Reformski pokret u islamskom svijetu	3
10.	Savremeno doba (Islam i muslimani u svijetu)	4

	UKUPNO	70
--	---------------	-----------

SPISAK UDŽBENIKA, PRIRUČNIKA I LITERATURE

1. Mustafa Spahić, *Povijest islama*,
2. Muhammed Hamidullah, *Muhammed, a.s.* (I i II)
3. Filip Hiti, *Istorija arapa*,
4. Bernard Lewis, *Svijet islama*,
5. Grupa autora, *Atlas islamskoga svijeta*,
6. Halil Inaldžik, *Osmansko carstvo*,
7. *Historija osmanske države i civilizacije*, priređivač: E. Ihsaoglu
8. Mustafa Imamović, *Historija Bošnjaka*,
9. Besim Korkut, *Istorija islama*

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA POVIJESTI ISLAMA

1. Završena jedna od medresa,
2. Završen Fakultet islamskih nauka ili jedan od islamskih teoloških fakulteta na kojima se izučava predmet Povijest islama kao stručna oblast,